

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 279/08-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. decembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti Mgr. K. P., N., zastúpenej advokátkou JUDr. E. B., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaniach vedených pod sp. zn. 8 C 285/04 a sp. zn. 22 C 208/04, za účasti Okresného súdu Bratislava I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Mgr. K. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaniach vedených pod sp. zn. 8 C 285/04 a sp. zn. 22 C 208/04 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaniach vedených pod sp. zn. 8 C 285/04 a sp. zn. 22 C 208/04 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Mgr. K. P. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 100 000 Sk [slovom stotisíc slovenských korún (3 319,39 EUR)], ktoré jej je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je p o v i n n ý uhradiť Mgr. K. P. trovy konania v sume 8 011,08 Sk [slovom osemtisícjedenásť slovenských korún a osem halierov (265,92 EUR)] na účet jej právnej zástupkyne JUDr. E. B. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 279/08 z 11. septembra 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Mgr. K. P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 8 C 285/04 a sp. zn. 22 C 208/04 (ďalej aj „napadnuté konania“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa dvoma samostatnými žalobami podanými okresnému súdu domáhala odškodnenia dvoch samostatných nárokov, ktoré jej vznikli v dôsledku dopravnej nehody, ku ktorej došlo 27. apríla 2003. Žalobou podanou 26. februára 2004 v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 285/04 sa domáhala náhrady škody na zdraví v sume 2 778 758 Sk a žalobou podanou 22. júna 2004 v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 208/04 sa domáhala náhrady vecnej škody spôsobenej dopravnou nehodou v sume 10 704 Sk.

Sťažovateľka uviedla, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu neboli napadnuté konania právoplatne skončené.

Okrem toho, že sa sťažovateľka v sťažnosti domáhala, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jej základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, súčasne žiadala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutých konaniach bez zbytočných prietahov a priznal jej finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk, ako aj úhradu trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3730/08 doručeným ústavnému súdu 9. októbra 2008, v ktorom okrem chronológie úkonov uskutočnených v priebehu oboch napadnutých konaní okrem iného uviedol:

„S poukazom na jednotlivé úkony vykonané v konaní vedenom pod spisovou zn. 8 C 285/2004 a sp. zn. 22 C 208/2004 musím konštatovať, že predmetné konania sú poznačené prietahmi, ktoré však boli spôsobené neprimerane vysokým počtom pridelených vecí v oddelení zákonnej sudkyne ako i pretrvávajúcim poddimenzovaným stavom sudcov a administratívnych pracovníkov na Okresnom súde Bratislava I. Sťažnosť sťažovateľov na prietahy v konaní je dôvodná. Zároveň si Vám dovoľujem oznámiť, že som pristúpila k sledovaniu vecí a požiadala som zákonnú sudkyňu o konanie vo veci, tak aby k ďalším prietahom v konaní nedochádzalo.

V prípade, ak Ústavný súd Slovenskej republiky dospeje, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, aby bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prietahov v konaní. S poukazom na uvedené objektívne dôvody, za ktorých došlo k prietahu v konaní prosím Ústavný súd Slovenskej republiky, aby uvedené skutočnosti pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy a nepriznal mu finančné zadosťučinenie v plnej výške.“

Sťažovateľka reagovala na vyjadrenie okresného súdu k sťažnosti podaním doručeným ústavnému súdu 23. októbra 2008, v ktorom okrem iného uviedla:

„Sústavné opakovanie množstva práce, ktoré majú sudcovia, sú pre sťažovateľa irelevantné, hlavne za stavu, keď porušovateľ pol roka po podaní žaloby vyzve sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku, od ktorého je zo zákona oslobodená vzhľadom na uplatnený nárok. Rovnako nepresvedčivo vyznieva toto vágne, ničím nepodložené stanovisko predsedníčky súdu, pretože sťažovateľ si nijako nemôže overiť množstvo, obtiažnosť pridelených vecí zákonnej sudkyňi, ani množstvo a obtiažnosť vybavených vecí zákonnou sudkyňou. Sťažovateľ považuje stanovisko Okresného súdu Bratislava I, v časti v ktorej žiada, aby ústavný súd zbral do úvahy pri rozhodovaní o finančnom zadostučinení to, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prieťahov v konaní, za účelové.

V každom prípade však z obsahu spisu predsedkyne Okresného súdu Bratislava I postrádam stanovisko k dôsledkom, ktorý má takýto postup súdu na samotnú sťažovateľku, ktorá nič nezavinila, utrpela úraz, z ktorého má celoživotné zdravotné dôsledky a k útrapám i vzniknutým traumám sa nesporne pridružuje pocit krivdy, nespravodlivosti, nemožnosti domôcť sa svojich nárokov, čo vyvoláva u nej nielen pocit poníženia, ale i zbytočnosti, podradenosti a predlžuje traumy, lebo opakovanými pojednávaniami, dlhodobým sporom, opakovanými lekáorskými posudkami, sa musí vracat' k prežitej situácii, bolestiam, ku ktorým za pomoci lekárov sa snaží zabudnúť, resp. aspoň výrazne potlačiť do úzadia.

Napriek tomu, že pripúšťam, že zákonná sudkyňa má pridelených veľa vecí, táto skutočnosť nemôže ísť na ujmu sťažovateľky už aj z toho dôvodu, že práve prípady, ktoré prejednávajú nároky z titulu ublíženia na zdraví, majú byť súdmi prejednané dokonca s väčšou rýchlosťou a prednostne.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súdnych spisov okresného súdu sp. zn. 8 C 285/04 a sp. zn. 22 C 208/04 ústavný súd zistil tento priebeh a stav napadnutých konaní:

1. Konanie vedené pod sp. zn. 8 C 285/04

- začalo 26. februára 2004, keď bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľky o náhradu škody na zdraví v sume 2 778 750 Sk proti A., a. s. (ďalej len „odporca“),

- uznesením z 29. apríla 2004 okresný súd vyzval odporcu, aby sa v lehote 30 dní písomne vyjadril k žalobe, a oboch účastníkov vyzval, aby sa v rovnakej lehote vyjadrili, či súhlasia s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania v súlade s § 115a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“),

- podaniami doručenými okresnému súdu 29. apríla 2004 a 14. júna 2004 zobrala sťažovateľka v časti späť svoj návrh,

- odporca v podaní doručenom okresnému súdu 12. júla 2004 vyjadril svoje stanovisko k nárokom sťažovateľky uplatneným v žalobe,

- okresný súd uznesením z 3. augusta 2004 konanie v rozsahu späťvzatého návrhu zastavil,

- okresný súd 16. novembra 2005 nariadil termín pojednávania na 14. február 2006,

- pojednávanie uskutočnené 14. februára 2006 okresný súd odročil na 7. apríl 2006 s tým, že odporcovi uložil v lehote 14 dní predložiť *„Doplnenie vyjadrenia týkajúce sa navrhovaného dokazovania nariadením znaleckého dokazovania v tejto veci“*,

- 23. februára 2006 bol okresnému súdu doručený návrh odporcu na znalecké dokazovanie znalcom z odboru neurológie,

- 13. marca 2006 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k návrhu odporcu na nariadenie znaleckého dokazovania,

- pojednávanie uskutočnené 7. apríla 2006 okresný súd odročil na 16. jún 2006 s tým, že *„právna zástupkyňa navrhovateľky (sťažovateľky, pozn.) zabezpečí účasť navrhovateľky“* a odporca v lehote 21 dní doplní vyjadrenie týkajúce sa nariadenia znaleckého dokazovania,

- podaním doručeným okresnému súdu 28. apríla 2006 odporca doplnil svoje pôvodné vyjadrenie,

- podaním zo 16. júna 2006 sťažovateľka rozšírila žalobný návrh s požiadavkou úhrady sumy 4 887 600 Sk istiny a úroku z omeškania. V prílohe podania sťažovateľky bol predložený znalecký posudok vypracovaný súdnym znalcom z odvetvia psychiatrie doc. MUDr. L. V.,

- pojednávanie uskutočnené 16. júna 2006 okresný súd po vypočutí sťažovateľky odročil na 3. november 2006 s tým, že „*súd do tohto termínu pojednávania rozhodne o návrhoch na doplnenie dokazovania prednesených právnu zástupkyňou navrhovateľa*“,

- 11. júla 2006 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu k znaleckému posudku doc. V. a návrh na uskutočnenie ďalšieho znaleckého dokazovania,

- pojednávanie uskutočnené 3. novembra 2006 okresný súd odročil na 11. december 2006 s tým, že pripustil návrh odporcu na ďalšie dokazovanie znalcom z odvetvia psychiatrie, ďalej pripustil rozšírenie návrhu sťažovateľky na sumu 4 887 600 Sk a „*odporcovi uložil v lehote 7 dní zdôvodniť, z akého dôvodu navrhuje doplniť znalecké dokazovanie súdnym znalcom – odvetvie neurológia*“,

- z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne bolo pojednávanie nariadené na 11. december 2006 zrušené a bol nariadený nový termín pojednávania na 9. január 2007,

- vo vyjadrení doručenom okresnému súdu 27. decembra 2006 právna zástupkyňa sťažovateľky oznámila jej stanovisko k návrhu odporcu, aby bol ustanovený nový znalec z odboru psychiatrie s tým, že to považuje „*za zbytočné predlžovanie súdneho konania...*“,

- pojednávanie uskutočnené 9. januára 2007 bolo odročené na neurčito s tým, „*že ďalší termín pojednávania bude vytýčený po vykonaní pripusteného znaleckého dokazovania*“,

- na základe žiadosti sťažovateľky doručenej okresnému súdu 8. marca 2007 okresný súd opravným uznesením z 1. septembra 2007 opravil uznesenie o ustanovení znalca z 9. februára 2007 v záhlaví v časti označenia sťažovateľky,

- z úradného záznamu okresného súdu vyplýva, že ustanovený znalec prof. Ž. prevzal súdny spis 20. júla 2007,

- 26. augusta 2008 okresný súd vyzval ustanoveného znalca, aby predložil požadovaný znalecký posudok, resp. oznámil dôvody, prečo ho ešte nepredložil,

- súdny znalec prípisom doručeným okresnému súdu 24. septembra 2008 vrátil spis okresnému súdu bez vypracovaného znaleckého posudku pre pretrvávajúce zdravotné problémy,

- 29. septembra 2008 zákonná sudkyňa dala pokyn na vyhotovenie uznesenia „*o zmene súdneho znalca*“, dosiaľ ide o posledný úkon vo veci.

2. Konanie vedené pod sp. zn. 22 C 208/04

- začalo 22. júna 2004, keď bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľky „o náhradu vecnej škody v sume 10 704 Sk“,

- na výzvu okresného súdu na zaplatenie súdneho poplatku reagovala právna zástupkyňa sťažovateľky prípisom doručeným 31. decembra 2004, v ktorom poukázala na to, že uplatňovaný nárok je oslobodený od súdnych poplatkov, a súčasne požiadala okresný súd, „aby v čo najkratšom čase vo veci vytýčil termín pojednávania“,

- 5. apríla 2005 okresný súd nariadil termín pojednávania na 22. jún 2005,

- 13. júna 2005 bolo okresnému súdu doručené stanovisko odporcu k žalobe,

- pojednávanie uskutočnené 22. júna 2005 bolo po oznámení právnej zástupkyne sťažovateľky, že v sume 850 Sk berie svoj návrh späť, odročené na neurčito s tým, že bude vykonaný výsluch sťažovateľky prostredníctvom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „dožiadaný súd“), pričom okresný súd vyžiada aj vyšetrovací spis týkajúci sa dopravnej nehody,

- 12. januára 2006 bol daný pokyn na prípravu dožiadania na vypočutie sťažovateľky,

- dožiadanie na vypočutie sťažovateľky bolo dožiadanému súdu doručené 14. februára 2008,

- dožiadaný súd dal 14. marca 2008 pokyn na predvolanie sťažovateľky na výsluch na 26. marec 2008, výsluch sťažovateľky sa uskutočnil 9. apríla 2008 a 16. apríla 2008 bola zápisnica o výsluchu spolu so súdnym spisom doručená okresnému súdu,

- prípisom sp. zn. Spr 2210/08 z 11. augusta 2008 predsedníčka okresného súdu požiadala zákonnú sudkyňu „o bezprieťahové pokračovanie v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 22 C 208/04“,

- 26. augusta 2008 bol daný pokyn na nariadenie termínu pojednávania na 30. október 2008,

- prípisom z 27. augusta 2008 okresný súd vyžiadal od príslušného oddelenia Policajného zboru v P. vyšetrovací spis týkajúci sa dopravnej nehody,

- prípisom doručeným okresnému súdu 11. septembra 2008 Úrad justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru P. oznámil, že požadovaný vyšetrovací spis bol 11. apríla 2005 na základe žiadosti zapožičaný okresnému súdu k sp. zn. 15 C 209/2004 a dosiaľ nebol vrátený,

- pojednávanie vo veci uskutočnené 30. októbra 2008 bolo odročené na 12. február 2009.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo,

postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že spory o náhradu škody na zdraví a súvisiacej vecnej škody tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a nemožno ich po právnej stránke hodnotiť ako zložitú.

Keďže kvalifikované rozhodnutie s'ťažnosťou napadnutých konaní bolo podmienené nariadením znaleckého dokazovania, ústavný súd pripúšťa určitú mieru skutkovej zložitosti, avšak zároveň vyslovuje názor, že pri sústredenejšom postupe okresného súdu v oboch napadnutých konaniach bolo možné postupovať podstatne plynulejšie.

Správanie s'ťažovateľky ako účastníčky súdnych konaní je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v napadnutých konaniach došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

S'ťažovateľka využívala všetky procesné prostriedky, ktoré mala ako účastníčka posudzovaných konaní k dispozícii (zmeny žalobného návrhu, čiastočné späťvzatie návrhu).

Ústavný súd už opakovane vyslovil (II. ÚS 41/97, I. ÚS 51/01, III. ÚS 58/02 a ďalšie), že predĺženie konania, ktoré je dôsledkom uplatňovania procesných práv účastníkom konania nemá povahu zbytočných priet'ahov, účastník konania však musí strpieť predĺženie konania, ktoré je sprievodným znakom ich využitia.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom v napadnutých konaniach, bolo hodnotenie postupu samotného okresného súdu.

V konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 C 285/04 ústavný súd zistil tieto obdobia nečinnosti:

- od 3. augusta 2004 (okresný súd zastavil konanie v rozsahu späťvzatia) do 6. novembra 2005 (okresný súd nariadil termín pojednávania na 14. február 2006), t. j. v trvaní viac ako jeden rok,

- od 20. júla 2007 (ustanovený súdny znalec prevzal súdny spis na vypracovanie znaleckého posudku) do 26. augusta 2008 (okresný súd vyzval znalca, aby predložil požadovaný znalecký posudok alebo oznámil dôvody jeho nepredloženia), t. j. opäť v trvaní viac ako jeden rok.

Nečinnosť okresného súdu v označenom konaní teda predstavuje viac ako dva roky. Okrem nečinnosti bol postup okresného súdu v súvislosti s nariadeným znaleckým dokazovaním aj neefektívny a málo razantný. Okresný súd iba zobral na vedomie, že ustanovený súdny znalec prevzal spis na vypracovanie znaleckého posudku až 20. júla 2007, pričom znalec bol ustanovený uznesením okresného súdu 9. februára 2007.

Závažnejším pochybením okresného súdu bol podľa názoru ústavného súdu fakt, že napriek 30-dňovej lehote na vypracovanie znaleckého posudku okresný súd ani po ročnej nečinnosti znalca nevyužil voči nemu poriadkové opatrenia v súlade s § 53 OSP. Ústavný súd už vo svojej judikatúre vyslovil, že všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby čo najskôr odstránil ten stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zveruje (vrátane poriadkových opatrení v zmysle § 53 OSP), aj vo vzťahu k súdному znalcovi. Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie

efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (napr. III. ÚS 111/01, III. ÚS 56/02).

Ústavný súd poukazuje tiež na to, že vzhľadom na citlivosť sporov týkajúcich sa nárokov vyplývajúcich z poškodenia zdravia účastníkov konania je potrebné, aby všeobecné súdy pristupovali k zabezpečeniu plynulosti priebehu a tempa týchto konaní s mimoriadnou zodpovednosťou.

V konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 22 C 208/04, ktoré bezprostredne súvisí s konaním vedeným pod sp. zn. 8 C 285/04, ústavný súd zistil, že v jeho priebehu bol okresný súd nečinný viac ako dva roky, a to v období od 12. januára 2006 (zákonná sudkyňa dala pokyn na vypočutie sťažovateľky dožiadaným súdom) do 14. februára 2008 (súdny spis spolu so žiadosťou o vypočutie sťažovateľky bol doručený dožiadanému súdu).

Okrem nečinnosti bol postup okresného súdu aj v tomto konaní nesústredený. Príkladom nesústredeného konania je postup, keď okresný súd prípisom z 27. augusta 2008 vyžiadal od príslušného oddelenia Policajného zboru v P. vyšetrovací spis týkajúci sa predmetnej dopravnej nehody, pričom mu oslovený policajný orgán oznámil, že požadovaný spis bol okresnému súdu na základe jeho žiadosti zapožičaný už 11. apríla 2005 a dosiaľ nebol vrátený.

Ústavný súd nemohol akceptovať obranu okresného súdu uvedenú vo vyjadrení k sťažnosti z 3. októbra 2008, keď prietahy v napadnutých konaniach uznal a súčasne poukazoval na to, že boli spôsobené „*neprimerane vysokým počtom pridelených vecí..., ako i pretrvávajúcim poddimenzovaným stavom sudcov a administratívnych pracovníkov na Okresnom súde Bratislava I*“. V tejto súvislosti ústavný súd už vyslovil, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. IV. ÚS 43/06, IV. ÚS 73/07, IV. ÚS 127/08).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že namietaným postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 8 C 285/04 a sp. zn. 22 C 208/04 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

IV.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom, prikázal mu, aby v napadnutých veciach konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza s'ťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojich veciach.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

S'ťažovateľka žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 500 000 Sk (16 596,96 EUR) z dôvodov uvedených vo svojej s'ťažnosti. Poukázala okrem iného na to, že *„v predmetných veciach nielen že súdy nekonajú, ale v podstate nereagujú ani na podané s'ťažnosti a u s'ťažovateľky vyvolávajú stav bezmocnosti, čo u nej spôsobuje ďalšiu traumy, ktorá zvyšuje jej po úraze nadobudnutý pocit menejcennosti“*.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen deklarovanie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku napadnutých konaní okresného súdu a berúc do úvahy konkrétne okolnosti daných prípadov, najmä význam výsledku sporov pre sťažovateľku (nároky vyplývajúce zo škody na zdraví), ako aj skutočnosť, že konania vo veciach neboli do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 100 000 Sk (3 319,39 EUR) za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátkou JUDr. E. B. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2007, ktorá bola 19 056 Sk.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 3 176 Sk, t. j. spolu 6 352 Sk, čo spolu s režijným paušálom 2 x 190 Sk (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 6 732 Sk. Keďže advokátka

je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 19 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa § 27 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 8 011,08 Sk (265,92 EUR).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2008